

EDUSKUNTA

ASIAKJRJAVIHKO

VALIOKUNNAT ____ *h^9CöL \j p'*

13. *lÖ<\$CO(o*

SUOMEN EDUSKUNTA

['ii PALUU -] - <i HAKU KAIKISTA f i SEURAAVA>

Asian valiokuntakäsittely HE

67/2006 vp

Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Ministeriö Ulkoasiainministeriö

Saapurris
-vaiheAsiarituntijava
ihe
/Jaostokäsittely
heskusteluvaihte

tMkaist avana

Käsittel
y
päättyny
t

IWIHHUiaIHii

Täysistunto lähettänyt 07.06.2006 ulkoasiainvaliokuntaan mietintöä varten
 Ulkoasiainvaliokunta lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan lausuntoa varten
 Ulkoasiainvaliokunta lähettänyt puolustusvaliokuntaan lausuntoa varten
 Ulkoasiainvaliokunta lähettänyt sivistysvaliokuntaan lausuntoa varten
 Ulkoasiainvaliokunta lähettänyt tulevaisuusvaliokuntaan lausuntoa varten
 Täysistunto lähettänyt 07.06.2006 talousvaliokuntaan lausuntoa varten
 Täysistunto lähettänyt 08.06.2006 suureen valiokuntaan lausuntoa varten
 Täysistunto lähettänyt 08.06.2006 perustuslakivaliokuntaan lausuntoa varten
 Ulkoasiainvaliokunta lähettänyt 08.06.2006 hallintovaliokuntaan lausuntoa varten
 Täysistunto lähettänyt 08.06.2006 lakivaliokuntaan lausuntoa varten
 Ulkoasiainvaliokunta lähettänyt 08.06.2006 liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausuntoa varten
 Täysistunto lähettänyt 08.06.2006 maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausuntoa varten
 Täysistunto lähettänyt 08.06.2006 sosiaali- ja terveysvaliokuntaan lausuntoa varten
 Täysistunto lähettänyt 08.06.2006 työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausuntoa varten
 Ulkoasiainvaliokunta lähettänyt 08.12.2006 ympäristövaliokuntaan lausuntoa varten

Ulkoasiainvaliokunta

Saapunut 08.06.2006

Käsittelyvaiheet

Kirjaus

Pyydetty lausunto:

- YmV, VaV₅ TyV, TuV, TaV, SuV, StV, SiV, PuV, PeV, MmV₅
LiV, LaV, HaV

Asian ilmoittaminen

14.06.2006 Ilmoitettu asia valiokuntaan saapuneeksi mietinnön antamista varten.

Käsittely

22.09.2006 Merkitty saapuneeksi lausunto

- LiVL 16/2006 vp

- 15.09.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen
- ulkoasiainneuvos Ora Meres-Wuori, ulkoasiainministeriö
- finanssisihteerin Marko Lounatmaa, valtiovarainministeriö
- 15.09.2006 Todettu asiantuntijakuuleminen päättyneeksi. 03.10.2006
Valmistunut:
- VaVL 24/2006 vp

Hallintovaliokunta

Saapunut 12.06.2006

Käsittely päättynyt 13.10.2006 HaVL 42/2006 vp

Käsittelyvaiheet

Asian ilmoittaminen

- 13.06.2006 Ilmoitettu asia valiokuntaan saapuneeksi lausunnon antamista varten.
- Lausunto on annettava ulkoasiainvaliokunnalle 31.10.2006 mennessä.

Käsittely

- 15.09.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen
- ulkoasiainneuvos Ora Meres-Wuori, ulkoasiainministeriö
- EU-asiantuntija Kaisa Männistö, valtioneuvoston kanslia
- lainsäädäntöneuvos Laura Yli-Vakkuri, sisäasiainministeriö
- professori Tuomas Ojanen, (K)
Merkitty saapuneeksi
- oikeusministeriön kirjallinen lausunto.
- 19.09.2006 Asiantuntijoiden kuuleminen
- hallitusneuvos Liisa Heinonen, työministeriö
- johtaja Keijo Sahrman, Suomen Kuntaliitto (K)
- dosentti, johtaja Teija Tiilikainen,
(K) Merkitty saapuneeksi
- Palkansaajajärjestö Pardia ry:n ja Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry:n kirjalliset lausunnot. Merkitään, ettei Julkisan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry:llä ollut huomautettavaa.
Todettu asiantuntijakuuleminen päättyneeksi.
- 13.10.2006 Yleiskeskustelu
Yksityiskohtainen käsittely
Valmistunut:
- HaVL 42/2006 vp

Lakivaliokunta

Saapunut 08.06.2006

Käsittelyvaiheet

- 13.06.2006 Ilmoitettu asia valiokuntaan saapuneeksi lausunnon antamista varten.

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

HE 67/2006 vp Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Yleisiä näkökohtia

Eduskunta valiokuntineen, hallintovaliokunta mukaan lukien, on jo useaan eri otteeseen käsitellyt sopimusta Euroopan perustuslaista (jälj. perustuslakisopimus) ja sen luonnoksia sopimuksen valmistelun eri vaiheissa. Näissä yhteyksissä eduskunta valiokuntineen, hallintovaliokunta mukaan lukien, on jo esittänyt arvioita perustuslakisopimuksesta, viimeksi kevätistuntokaudella perustuslakisopimusta koskevan valtioneuvoston selonteon VNS6/2005vp pohjalta.

Hallintovaliokunnan lausunto 7/2006vp em. valtioneuvoston selonteosta sisältää arvion perustuslakisopimuksesta valiokunnan toimialaan kuuluvien asioiden näkökulmasta. Koska voin yhtyä valiokunnan lausunnossa esitettyihin näkemyksiin ja koska mitään olennaista uutta ei ole ilmennyt sitten kevätistuntokauden tältä osin, en pidä enää tarpeellisena yksityiskohtaisen arvion esittämistä perustuslakisopimuksesta hallintovaliokunnan toimialaan kuuluvien asioiden näkökulmasta. Näin ollen tyydyn yhteenvedonomaaisesti toteamaan perustuslakisopimuksesta yleisellä tasolla seuraavan:

1. Pidän perustuslakisopimusta yleisesti ottaen merkittävänä parannuksena nykyisin voimassaoleviin perustamissopimuksiin verrattuna. Perustuslakisopimus on omiaan vahvistamaan unionin oikeusjärjestyksen valtiosäännön luonteisia perusteita. Sopimus selkeyttää unionin rakennetta ja toimintatapoja. Se myös kehittää unionin toimielin- ja päätöksentekojärjestelmän demokraattista legitimiisyyttä sekä kartuttaa unionin perus- ja ihmisoikeusulottuvuutta. Kokonaisuutena arvioiden perustuslakisopimus on edistysaskel unionin toimielin- ja päätöksentekojärjestelmän sekä oikeusjärjestyksen perusteiden selkeyden, läpinäkyvyyden ja legitimiisyyden sekä yksilöiden oikeusaseman perusteiden kannalta. Toinen asia on, että perustuslakisopimukseen sisältyy kritiikille alttiita kohtia. Niistä on kuitenkin jo tehty selkoa sekä eduskunnan eri valiokuntien lausunnoissa em. valtioneuvoston selonteon pohjalta että käsillä olevassa hallituksen esityksessä, niistä syystä katsauksen tekeminen perustuslakisopimuksen "heikkoihin lenkkeihin" ei ole enää tässä tarpeen.
2. Perustuslakisopimus on pitkälti kodifioiva, mutta siihen sisältyy myös unionin ja sen oikeusjärjestyksen nykytilaa muuttavia määräyksiä, joista on tehty hyvin selkoa käsillä olevassa hallituksen esityksessä. Tärkeintä on tässä yhteydessä korostaa, että perustuslakisopimus ei *itsessään* ratkaisevasti muuta unionia ja sen oikeusjärjestystä nykyiseen oikeustilaan verrattuna, vaikka perustuslakisopimus tuo runsaasti uusia aineksia niihin. Toinen asia on, että itse unioni on muuttunut varsin perustavaa laatua olevalla tavalla sitten Suomen jäsenyyden alkamisen v. 1995 syistä, jotka liittyvät ennen muuta unionin laajentumiseen sekä unionin taloudellisesti-politiittisen toimintaympäristön muutoksiin.

Kysymykset kansanäänestyksen tarpeellisuudesta ja perustuslakisopimuksen ratifioinnin rationaalisuudesta

Kysymyksiä kansanäänestyksen järjestämisen tarpeellisuudesta tai perustuslakisopimuksen ratifioinnin "järkevyydestä" nykytilanteessa Ranskan ja Hollannin kielteisten kansanäänestysten

jälkeen on jo käsitelty runsaasti useissa eri yhteyksissä. Koska kumpikaan kysymys ei ole perusteiltaan oikeudellinen kysymys, vaan ennen muuta poliittisen harkinnan ja päätöksenteon asia, tyydyn juristina toteamaan näistä kahdesta kysymyksestä vain seuraavan.

Kansanäänestyksen järjestäminen tai perustuslakisopimuksen ratifioiminen eivät ole Suomen valtiosäännön kokonaisuuden kannalta sen paremmin kiellettyjä kuin käskettyjä tekoja. Mitään valtiosääntöoikeudellista tai muuta oikeudelliseksi luonnehdittavaa estettä ei ole olemassa perustuslakisopimuksen ratifioinnille. Kuten jo edellä esitin, perustuslakisopimus on myös yleisesti ottaen parannus unionin selkeyden, läpinäkyvyyden ja Iegitiimisyiden kannalta nykyisiin perustamissopimuksiin verrattuna, joten tästäkään näkökulmasta ratifioinnille ei ole estettä.

EU-oikeuden ja kansainvälisen oikeuden tasolta voin vielä lisätä, että perustuslakisopimus on oikeudelliselta luonteeltaan valtiosopimus, jonka kansainvälinen voimaantulo edellyttää kaikkien sopimuspuolten hyväksymis- ja sitoutumistoimenpiteitä. Valtiosopimuksen allekirjoittaneen valtion on valtiosopimusoikeutta koskevan Wienin yleissopimuksen 18 artiklan mukaan pidättäydyttävä toimenpiteistä, jotka tekisivät tyhjäksi sopimuksen tarkoituksen ja päämäärän.

Perustuslakisopimuksen allekirjoittamisen voidaan siten lähtökohtaisesti katsoa muodostaneen valtiolle velvollisuuden pyrkiä ratifioimaan sopimus. Tällaista velvollisuutta ilmentävät myös perustuslakisopimuksen määräyksien (IV-447 artikla) ilmaisema tavoite saada sopimus voimaan 1.11.2006, samoin kuin päätösasiakirjaan liitetty julistus nro 30 Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen ratifioinnista. Sen mukaan Eurooppa-neuvosto ottaa asian käsiteltäväkseen, jos neljä viidesosaa jäsenvaltioista on ratifioinut sopimuksen kahden vuoden kuluttua allekirjoittamisesta (eli viimeistään 29.10.2006), mutta ratifiointi tuottaa vaikeuksia yhdelle tai useammalle jäsenvaltiolle. Lisäksi merkitystä on tässä yhteydessä perustuslakisopimuksen määräyksillä vilpittömän yhteistyön periaatteesta, joka nykyisin perustuu EY:n perustamissopimuksen 10 artiklaan ja EY-tuomioistuimen oikeuskäytännössä kehitettyyn ns. lojaliteettiperiaatteeseen.

Kaiken kaikkiaan voidaan näin ollen esittää osin oikeudellisiakin perusteluja kannalle, jonka mukaan jokaisen jäsenvaltion, Suomi mukaan lukien, pitäisi pyrkiä omalta osaltaan perustuslakisopimuksen ratifioimiseen. Epäilemättä myös kantaa ratifioinnin siirtämisestä tai siitä kokonaan pidättäytymisestä nykyisessä tilanteessa voidaan jossain määrin perustella myös oikeudellisiksi luonnehdittavilla näkökohdilla. Kuten jo kuitenkin totesin, ratifiointi ei ole sen paremmin ehdoton oikeudellinen velvollisuus kuin oikeusjärjestyksen kannalta kielletty teko, eikä koko asia muutoinkaan ole olennaisessa määrin oikeudellisen päätöksenteon asia. Sitä vastoin ratifiointiasia on ensisijaisesti ja viime kädessä poliittisen harkinnan ja päätöksenteon piirissä.

Unionin ja jäsenvaltioiden välinen suhde

Hallintovaliokunnan lausunnossa 7/2006vp kiinnitettiin huomiota tarpeeseen tarkastella perustuslakisopimuksen suhdetta kansallisiin perustuslakeihin. Perustuslakisopimuksen suhde Suomen perustuslakiin on monitahoinen valtiosääntöoikeudellinen kysymys, jonka ratkaisu kuuluu perustuslakivaliokunnalle. Seuraavassa tarkastelen kuitenkin kysymystä perustuslakisopimuksen suhteesta kansallisiin perustuslakeihin yleisemmästä näkökulmasta, unionin ja jäsenvaltioiden välisen suhteen kannalta. Kysymys on tällöin muun muassa siitä, muuttaako perustuslakisopimus ratkaisevasti tuon suhteen perusteita nykytilaan verrattuna ja missä määrin jäsenvaltioiden asema ja mahdollisuudet päättää unionin toimivallasta kenties muuttuvat perustuslakisopimuksen myötä.

Nähdäkseni perustuslakisopimuksen määräykset toimivallanjaosta tarkoittavat pääosin nykyjärjestelmän selkeyttämistä. Perustuslakisopimus on tältäkin osin ensisijaisesti kodifioiva: toimivaltamääräykset tuovat pitkälti esiin sellaista unionin ja jäsenvaltioiden välisestä toimivallanjaosta, joka on ollut jo pitempään luettavissa EY-tuomioistuimen yksittäisistä ratkaisuista.

Perustuslakisopimus sisältää kuitenkin myös tiettyjä unionin toimivallan laajennuksia, joista hallintovaliokunnan toimialan kannalta merkittävimmät liittyvät oikeus- ja sisäasioihin (ks. tarkemmin hallituksen esitys, esim. s. 302-303, ks. myös HaVL 7/2006vp). Tältä osin on myös huomattava, että unionin oikeuden etusijaperiaatteen soveltamisala laajentuu koskemaan poliisiyhteistyötä ja rikosoikeudellista yhteistyötä, mikä on voimaansaattamislakiehdotuksen käsittelyjärjestykseenkin vaikeuttavasti vaikuttava seikka, kuten hallituksen esityksessä todetaan.

Perustislakisopimus asettaa nykyisin voimassaoleviin perustamissopimukseen verrattuna selkeämmin rajat unionin toimivallalle. Se ilmentää voimassaolevia perustamissopimuksia paremmin sitä peruseriaatetta, jonka mukaan unioni toimii jäsenvaltioiden sille perustislakisopimuksessa antaman toimivallan rajoissa ja siinä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi (ns. annetun toimivallan periaate).

Annetun toimivallan periaatetta täsmentävät perustuslakisopimuksessa yhtäältä maininta siitä, että toimivallan unionille ovat antaneet nimenomaan jäsenvaltiot ja toisaalta siitä, että se toimivalta, jota sopimuksessa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille. Täsmennykset korostavat unionin toimivallan luonnetta rajattuna erityistoimivaltana, joka on jäsenvaltioiden antamaa.

Tässä yhteydessä on lisäksi merkitystä unionin toimivaltaa koskevilla suhteellisuusperiaatteella ja toissijaisuusperiaatteella. Viimeksi mainitun periaatteen mukaan unioni toimii aloilla, jotka eivät kuulu unionin yksinomaiseen toimivaltaan, ainoastaan jos ja siltä osin kuin jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita, vaan ne voidaan suunnitellun toiminnan laajuuden tai vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Myönteistä on, että perustuslakisopimus sisältää myös mekanismin, joka kehittää toissijaisuusperiaatteen toteutumisen valvontaa nykyisiin perustamissopimuksiin verrattuna kytkemällä kansalliset parlamentit siihen (ks. 2 pöytäkirja).

Kun lisäksi otetaan huomioon perustuslakisopimuksen muuttamismenettelyjä koskevat määräykset, perustuslakisopimus tuo kaiken kaikkiaan voimassa oleviin perustamissopimuksiin verrattuna selkeämmin esiin perusajatuksen jäsenvaltioista unionin toimivallan viime kätisinä antajina, määrittäjinä ja valvojina. Toimivalta päätää viime kädessä unionin toimivallasta säilyy edelleen jäsenvaltiolla.

Toinen asia on, että unionin jäsenyys tietenkin merkitsee merkittäviä rajoituksia Suomen täysivaltaisuuteen, kun EU:n toimielimille on annettu Suomen oikeudenkäyttöpiiriin kohdistuvaa julkista valtaa lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovallan muodossa ja kun unionin jäsenyys rajoittaa sitä, miten Suomessa voidaan käyttää päätösvaltaa suhteessa muihin valtioihin ja kansainvälisiin järjestöihin. Kuten hallituksen esityksestä seikkaperäisesti ilmenee, perustuslakisopimus rajoittaa entisestään Suomen täysivaltaisuutta. Silti - kokonaisuutena arvioiden - Suomen täysivaltaisuus ei menetä läheskään täysin merkitystään. Suomella pysyy - yhdessä muiden jäsenvaltioiden kanssa - edelleen "Viimeinen sana" Euroopan unionissa. Perustuslakivaliokunnan usein esittämä luonnehdinta siitä, että Euroopan unionin jäsenenä Suomi käyttää osaa suvereniteetistaan yhdessä muiden täysivaltaisten jäsenvaltioiden kanssa eurooppalaisen yhteistoiminnan hyväksi, pätee mielestäni myös perustuslakisopimuksen mahdollisen voimaantumisen oloissa.

On huomattava, että edellä unionin ja jäsenvaltioiden välisestä suhteesta esitetyllä on merkitystä myös kuntien ja alueiden aseman kannalta. Lisäksi perustuslakisopimus parantaa muutoinkin kuntien ja alueiden asemaa, kuten hallintovaliokunnan keväällä annetussa lausunnossa tarkemmin esitetään (ks. HaVL 7/2006vp).

Eduskunnan asema

Perustuslakisopimus sisältää mekanismeja, jotka yleisesti ottaen parantaisivat kansallisten parlamenttien osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksia unionitasoiseen päätöksentekoon. Viitataan pöytäkirjaan 2, joka koskee kansallisten parlamenttien kytkemistä ns. toissijaisuusperiaatteen valvontaan.

Toinen asia on, että erityisesti Suomen eduskunnan näkökulmasta toissijaisuusperiaatteen valvomiseksi perustuslakisopimuksen 2 pöytäkirjassa kehitetyt mekanismit ovat Suomen perustuslain 96 ja 97 §:n mukaisiin mekanismeihin nähden lähinnä täydentäviä ja toissijaisia. Suomen perustuslain 96 ja 97 §:n nojalla jo noudatettava menettely luo edelleen keskeisen perustan eduskunnan osallistumiselle unionin asioiden kansalliseen valmisteluun, toissijaisuusperiaatteen valvonta mukaan lukien. Yleisesti ottaen kysymys on kuitenkin eduskunnankin näkökulmasta siitä, että perustuslakisopimuksen myötä eduskunnan asema entisestään vahvistuisi. Eduskunnan osallistumisen takeet eivät tulisi vain Suomen perustuslain vaan myös Euroopan perustuslakisopimuksen tasolta, minkä lisäksi eduskunta voisi toimia itsenäisesti ja välittömästi suhteessa unionin toimielimiin (eikä siis nykyiseen tapaan "vain" välillisesti valtioneuvoston kautta).

Aivan ongelmaton perustuslakisopimus ei kuitenkaan ole eduskunnan aseman ja vaikutusmahdollisuuksien kannalta. Erityisesti Eurooppa-neuvoston muuttuminen perustuslakisopimuksen myötä unionin toimielimeksi, jolla on merkittäviä toimivaltuuksia, edellyttää tarkistuksia eduskunnan aseman ja vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi. Kysymys on parlamentaarisen ohjauksen ja vastuukatteen reaalisuuden varmistamisesta suhteessa Eurooppa-neuvoston päätöksentekoon sekä Eurooppa-neuvoston käsittelemien asioiden kansalliseen valmisteluun. Tässä yhteydessä on myös syytä korostaa, että eduskunnan osallistumisen Eurooppa-neuvostossa tehtävien päätösten valmisteluun tulee kattaa kaikenlainen päätöksenteko, ml. unionin uiko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluva päätöksenteko.

Nykyään eduskunta kuulee perustuslain 97 §:n nojalla pääministeriä ennen Eurooppa-neuvoston kokouksia ja saa pääministeriltä selvityksen kokousten tuloksista jälkikäteen. Eduskunnan tiedonsaanti on perustunut pääministeriltä saatavaan suulliseen informaatioon. Toistaiseksi myös tasavallan presidentti on lähes säännönmukaisesti osallistunut Eurooppa-neuvoston kokouksiin, mutta tasavallan presidentin toiminta Eurooppa-neuvostossa ei tule parlamentaarisen vastuukatteen piiriin.

Eurooppa-neuvoston roolin vahvistuessa ja sen saadessa uusia toimivaltuuksia kysymys eduskunnan aseman ja vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta kansallisessa valmistelussa tulee entistä tärkeämmäksi. Koska Eurooppa-neuvostosta tulisi unionin virallinen toimielin, eduskunnan osallistumista sen päätöksentekoon tulee jatkossa arvioida perustuslain 96 §:n mukaan. Muutoinkin Eurooppa-neuvoston aseman muuttuminen edellyttää eduskunnan aseman ja vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi Eurooppa-neuvoston kuulemisten tehostamista.

Eduskunnan aseman ja vaikutusmahdollisuuksien reaalisuuden sekä parlamentaarisen ohjaus- ja vastuukatteen turvaaminen suhteessa Eurooppa-neuvoston päätöksenteon kansalliseen valmisteluun edellyttää tarkistusta myös tasavallan presidentin ja valtioneuvoston välillä nykyään noudatettaviin käytäntöihin perustuslakisopimuksen mahdollisen voimassaolon oloissa. Kun Suomessa ainoastaan pääministerin toiminta on

parlamentaaristen vastuu- ja valvonta- sekä vaikutusmekanismien piirissä, tasavallan presidentti voi osallistua Eurooppa-neuvoston kokouksiin perustuslain 93 §:n 1 momentin nojalla perustuslakisopimuksen voimassaolon oloissa vain silloin, kun kokouksessa on esillä itse perustuslakisopimuksen muuttamiseen tavalla tai toisella

välittömästi liittyviä kysymyksiä. Nähdäkseni tämä on ainoa parlamentarismien periaatetta ja eduskunnan aseman ja osallistumisen reaalisuutta asianmukaisesti toteuttava järjestely.

Helsingissä 15. päivänä syyskuuta 2006

Tuomas Ojanen
OTT,
professori

Lainvalmisteluosasto
Eurooppaoikeuden yksikkö
Päivi Leino-Sandberg

12.9.2006
6

OM 13/469/2006

Eduskunnan hallintovaliokunnalle 15.9.2006

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE EUROOPAN PERUSTUSLAISTA TEHDYN SOPIMUKSEN HYVÄKSYMISESTÄ JA LAIKSI SEN LAINSÄÄDÄNNÖN ALAAN KUULUVIIN MÄÄRÄYSTEN VOIMAANSAATTAMISESTA (HE 67/2006 vp)

Euroopan unionin perustuslakisopimus on laaja kokonaisuus, joka koskettaa monelta osin oikeusministeriön toimialaan kuuluvia kysymyksiä. Alla selvitetään lyhyesti perustuslakisopimuksen keskeisintä sisältöä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alaan kuuluvan oikeudellisen yhteistyön sekä avoimuuden, hyvän hallinnon ja tietosuojan aloilla.

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue - oikeudellinen yhteistyö rikos- ja yksityisoikeuden alueilla

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue (VTO-alue) muodostuu kolmesta eri osatavoitteesta: henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevista politiikoista sekä yhtäältä korkean turvallisuustason ja toisaalta oikeussuojan varmistamista koskevista toimista. Näistä oikeusministeriön hallinnonalaan kuuluvat oikeudellinen yhteistyö rikosoikeuden ja yksityisoikeuden aloilla.

Kyseisillä politiikka-aloilla varsinaiset sisältöä koskevat muutokset ovat rajoitettuja. Suurimmat uudistukset verrattuna nykytilaan aiheutuvat pilari-rakenteen poistumisesta, jolla on vaikutuksensa mm. käytössä olevien säädöstyyppeiden valintaan, sovellettaviin päätöksentekomenettelyihin sekä toimielinten toimivaltuuksiin. Nykyään yksityisoikeuden alan toimet kuuluvat I pilarin eli EY-sopimuksen soveltamisalaan, kun taas yhteistyö rikosoikeuden alalla kuuluu III pilarin eli EU:n perustamisopimuksen alaiseen, luonteeltaan pitkälti hallitustenväliseen yhteistyöhön.

Tiiviisti todettuna perustuslakisopimuksen tuomat muutokset merkitsevät ns yhteisömenetelmään siirtymistä myös rikosoikeudellisen yhteistyön (ja poliisiyhteistyön) alueilla, joilla aletaan soveltaa unionin yleisiä säädöstyyppejä (1-33 artikla) ja päätösmenettelyjä, jolloin pääsäännöksi tulee tavanomainen lainsäätämisyjärjestys (1-34 artiklan 1 kohta) ja neuvoston määräenemmistöllä tapahtuva päätöksenteko (1-23 artiklan 3 kohta). Samalla myös Euroopan parlamentin asema vahvistuu huomattavasti. Komission asema unionioikeuden soveltamisen valvojana ja raomioistuimen toimivalta laajentuvat koskemaan koko VTO-aluetta ml rikosoikeudellinen yhteis

työ ja poliisiyhteistyö. Samalla yksilön oikeusturva vahvistuu. Poikkeuksena tähän pääsääntöön on III-377 artikla, jonka mukaan

"Euroopan unionin tuomioistuimella ei ole toimivaltaa tutkia jäsenvaltion poliisiviranomaisen tai muiden lainvalvontaviranomaisten toteuttamien toimien pätevyyttä tai oikeasuhtaisuutta taikka antaa ratkaisua niiden velvollisuuksien suorittamisesta, jotka jäsenvaltiolla on yleisen järjestyksen ylläpitämiseksi ja sisäisen turvallisuuden suojaamiseksi,"

Määräyksen taustalla on käsitys siitä, että rikosoikeudellinen ja poliisiyhteistyö liittyvät valtion perinteisten tehtävien ydinalueeseen. Tätä kautta määräyksellä voidaan nähdä olevan yhteys perustuslakisopimuksen 1-5 artiklan 1 kohdan määräykseen, jonka mukaan "unioni kunnioittaa [...] keskeisiä valtion tehtäviä, erityisesti niitä, joiden tavoitteena on valtion alueellisen koskemattomuuden turvaaminen, yleisen järjestyksen ylläpitäminen sekä kansallisen turvallisuuden takaaminen."

Perustuslakisopimuksessa nykyään unionin III pilarin alaan kuuluviin rikosoikeudelliseen ja poliisiyhteistyöhön aletaan soveltaa täysmääräisesti unionioikeuteen kuuluvia yleisiä periaatteita (kuten unionin oikeuden ensisijaisuus ja välitön oikeusvaikutus sekä perusoikeudet) ja joustolauseketta (1-18 artikla), joka mahdollistaa unionin tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeellisten toimien hyväksymisen myös ilman nimenomaista oikeusperustamääräystä. Niinikään perustuslaki mahdollistaa mm komitologiamenetelyn ja tiiviimmän yhteistyön ko. aloilla.

Rikosoikeudellinen yhteistyö perustuu perustuslakisopimuksen III-270 artiklan mukaan tuomioistuinten tuomioiden ja oikeusviranomaisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteeseen. Keskeisimpiä yhteistyön kohteita ovat vakava järjestäytynyt ja rajat ylittävä rikollisuus ja terrorismi, joihin ei niiden luonteen vuoksi voida puuttua tehokkaasti pelkästään kansallisin keinoin. Tavoitteena ei ole jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen kattava harmonisointi vaan ennemmin niiden oikeus- ja poliisiviranomaisten välisen yhteistyön edistäminen. Pääsääntönä on tavanomainen lainsäätämisyjärjestys ja neuvoston määräenemmistöpäätökset.

Unionin tason säädöksin on kuitenkin mahdollista lähentää jäsenvaltioiden lakeja ja asetuksia koskien rikosoikeudellisen menettelyn erityisiä osatekijöitä (HI-270 artiklan 2 kohta) sekä antamalla tiettyjä aineellisen rikosoikeuden osa-aloja koskevia yhteisiä vähimmäissääntöjä (III-271 artikla). Ensimmäisessä tapauksessa vähimmäissääntöjä voidaan antaa koskien todisteiden vastavuoroista hyväksyttävyyttä jäsenvaltioissa, yksilön oikeuksia rikosasioiden käsittelyssä ja rikosten uhrien oikeuksia, mutta neuvosto voi yksimielisellä päätöksellä ja Euroopan parlamentin hyväksynnän saatuaan antaa vähimmäissääntöjä myös muista rikosasioiden käsittelyn erityisistä osatekijöistä. Toiseksi vähimmäissääntöjä voidaan antaa tietyillä aineellisen rikosoikeuden aloilla koskien vakavaa rikollisuutta, joka on joko luonteensa tai vaikutustensa vuoksi rajatylittävää tai jonka torjuminen unionin tasolla on erityisen tarpeellista. Lisäksi perustuslakisopimus sisältää oikeusperustan, jonka nojalla voidaan määrätä unionioikeuden tehokkaan täytäntöönpanon varmistamiseen liittyvien rikosten ja seuraamusten määrittelyä koskevien vähimmäissääntöjen hyväksymisestä. Tämä on kuitenkin jo nykyisin mahdollista tietyin edellytyksin EY-tuomioistuimen asiassa C-176/03 antaman tuomion nojalla.¹

¹ Asia C-176/03 komissio v. neuvosto, tuomio 13.9.2005, Kok. 2005 I-7879.

Vähimmäissääntöjä koskevat perustuslakisopimuksen määräykset merkitsevät unionin toimivallan laajentumista nykyiseen verrattuna etenkin siksi, että perustuslakisopimuksen toimivaltamääräykset on määritelty huomattavan yleisesti. Tämän tasapainottamiseksi sekä III-270 että III-271 artiklaan sisältyy nk "häätäjarru", jonka nojalla jäsenvaltio voi viime kädessä jättäytyä säädöksen soveltamisalan ulkopuolelle, mikäli se katsoo eurooppapuu-telakia koskevan esityksen vaikuttavan rikosoikeusjärjestelmänsä perusteisiin.

Vähimmäissääntöjen antamisen lisäksi rikosoikeudelliseen yhteistyöhön sisältyy mahdollisuus poliisiyhteistyöhön ja yhteistyöhön jäsenvaltioiden viranomaisten välillä (III-270 artiklan 1 kohdan toinen alakohta) sekä jäsenvaltioiden toimintaa rikollisuuden alalla kannustaviin ja tukeviin toimiin (III-272 artikla). Unionin rikosoikeudelliseen yhteistyöhön kuuluu myös jäsenvaltioiden syyttäväviranomaisten toimintaa koordinoivan Euro-justin (III-273 artikla) ja mahdollisesti tulevaisuudessa perustettavan Euroopan syyttäväviranomaisen (III-274 artikla) puitteissa tapahtuva operatiivinen yhteistyö. Keskeisessä asemassa rikosoikeudellisessa operatiivisessa yhteistyössä on myös neuvoston yhteyteen perustettava sisäisen turvallisuuden komitea (III-261 artikla).

Yksityisoikeuden alalla tavoitteena on yhteisen politiikan luomisen asemesta jäsenvaltioiden välisen oikeudellisen yhteistyön kehittäminen niin, että oikeusjärjestelmien erilaisuus ei vaikeuttaisi yksittäisten oikeussubjektien oikeussuojan saatavuutta esimerkiksi sisämarkkinoilla toimittaessa. Unionin toimivalta ei laajene merkittävästi suhteessa nykytilanteeseen.

Peruseriaatteena toimii tuomioistuinten päätösten ja muiden päätösten vastavuoroinen tunnustaminen. Yhteistyöhön voi kuitenkin kuulua myös harmonisointitoimia III-269 artiklassa tyhjentävästi luetelluilla aloilla, joista uusia ovat tehokas oikeussuojan saatavuus, vaihtoehtoisten riidanratkaisumenetelmien kehittäminen sekä tuomareiden ja oikeuslaitoksen henkilöstön koulutuksen tukeminen. Lisäksi nykytilanteeseen verrattuna toimien soveltamisala laajenee hiukan, sillä siinä missä hyväksyttävien toimien tulee nykyään olla "tarpeen sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan varmistamiseksi" (SEY 65 artikla), perustuslakisopimuksessa toimilla pyritään "erityisesti" tähän tavoitteeseen.

Yksityisoikeuden alalla tapahtuvat päätöksentekomenettelyihin liittyvät muutokset ovat pieniä, sillä niihin sovelletaan jo nykyään yhteisömenetelmää. Poikkeuksena tähän on perustuslakisopimuksessa ne perheoikeudelliset toimenpiteet, joilla on rajatylittäviä vaikutuksia; tällöin neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan. Myös näissä kysymyksissä voidaan kuitenkin siirtyä neuvoston yksimielisellä päätöksellä määränemmistöllä tapahtuvaan päätöksentekoon.

Avoimuus ja hyvä hallinto sekä tietosuoja

Perustuslakisopimuksessa unionin toiminnan avoimuutta, hyvää hallintoa ja tietosuojaa koskevat keskeisimmät määräykset sisältyvät sopimuksen I osan VI osaston demokratian toteuttamista unionissa koskevaan lukuun. Samalla ne rinnastuvat muihin demokratiaa vahvistaviin unionin tavoitteisiin.

1-50 artikla sisältää useita unionin toiminnan avoimuutta lisääviä määräyksiä. 1 kohtaan sisältyvän toiminnan avoimuutta koskevan yleisen periaatteen lisäksi merkittävimpiä uudistuksia ovat 2 kohdan määräys, jonka mukaan Euroopan parlamentin istuntojen lisäksi myös neuvoston istunnot ovat julkisia silloin, kun se käsittelee esityksiä lainsäätämisyksityksessä hy-

väksyttäväksi säädöksiksi ja äänestää niistä, sekä 3 kohta, jonka nojalla asiakirjajulkisuus voidaan eurooppalailla laajentaa nykyisen SEY 255 artiklan kattamien Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen lisäksi kaikkiin unionin toimielinten, elinten ja laitosten asiakirjoihin niiden tallennemuodosta riippumatta. Uudistukset ovat Suomen pitkäaikaisten tavoitteiden mukaisia, ja niillä voidaan odottaa olevan myös käytännön vaikutuksia.

Useilla perustuslakisopimuksen määräyksillä on luonnollisesti kytkentä unionin hallintoon, mutta sopimus sisältää kaksi nimenomaisesti hallinnon tehostamiseen ja parantamiseen tähtäävää uudistusta. Ensinnäkin sopimus sisältää uuden oikeusperustan, jonka nojalla voidaan antaa määräykset avoimesta, tehokkaasta ja riippumattomasta eurooppalaisesta hallinnosta (III-398 artikla). Toiseksi sopimus määrittelee hallinnollisen yhteistyön alaksi, jolla unionilla on toimivalta toteuttaa tuki-, yhteensovittamis- tai täydennystoimia (1-17 ja III-285 artiklat). Määräyksen tavoitteena on avustaa jäsenvaltioita unionioikeuden täytäntöönpanossa esimerkiksi kehittämällä jäsenvaltioiden hallinnollisia valmiuksia. Jäsenvaltioilla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan kyseistä tukea, eivätkä toimet voi sisältää jäsenvaltioiden lakien ja asetusten harmonisointia.

Lisäksi 1-49 artikla koskee Euroopan oikeusasiamiehen toimintaa ja vastaa sisällöltään nykyistä SEY 195 artiklaa.

Perustuslakisopimuksen 1-51 artikla sisältää määräykset tietosuojasta. Nykyään henkilötietojen käsittelyä yhtäältä jäsenvaltioissa ja toisaalta yhteisöjen toimielimissä ja elimissä koskevat säännöt sisältyvät eri oikeusperustamääräysten nojalla annettuihin erillisiin säädöksiin. Lisäksi erityisesti III pilarin alueella tietosuojaan liittyvä sääntely on ollut sirpaleista. Tärkein perustuslakisopimukseen sisältyvä tietosuojaa koskeva muutos on se, että 1-51 artikla luo yhtenäisen ja kattavan oikeusperustan kaikelle henkilötietoja koskevalle sääntelylle unionissa kattaen myös nykyisen III pilarin alaisen toiminnan.

Huomautettakoon, että useita yllä tarkasteltujen aiheiden kannalta relevantteja oikeuksia sisältyy myös perustuslakisopimuksen II osan muodostavaan perusoikeuskirjaan. Koska perusoikeuskirjan yleisten määräysten mukaan näiden oikeuksien sisältö kuitenkin määräytyy perustuslakisopimuksen muissa osissa määriteltyjen edellytysten ja rajoitusten mukaisesti (11-112 artiklan 2 kohta), ei kyseisiä oikeuksia ole tarpeellista tarkastella tässä erikseen.

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Suomen Kuntaliiton lausunto hallituksen esityksestä HE 67/2006 vp Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaan saattamisesta

Kuntaliitto tarkastelee tässä lausunnossa Euroopan perustuslaillisen sopimuksen vaikutuksia kuntien toimintaan. Kuntaliitto ei ota kantaa siihen, tulisiko eduskunnan hyväksyä sopimus Euroopan perustuslaista, koska kyseessä ei ole kuntien toimivaltaan kuuluva asia.

Euroopan unionin luonne ja toimivalta

Hallituksen esityksessä todetaan, että perustuslakisopimuksella vahvistetaan unionin annettun toimivallan periaatetta: toimivalta, jota perustuslaissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltiolle. Perustuslakisopimuksen rakenne ja oikeudellinen luonne vastaavat Suomen tavoitteita. Kuntaliitto yhtyy hallituksen näkemykseen unionin oikeudellisesta luonteesta. Yleistuomivallan culee säilyä jäsenvaltioilla. Unionilla tulee olla vain erityistuomivaltaa, jota unioni käyttää jäsenvaltioiden sille perussopimuksissa tai perustuslaillisessa sopimuksessa antaman toimivallan rajoissa ja niissä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Kuntaliitto pitää tärkeänä, että perustuslaillisessa sopimuksessa EU:n toimivalta rajataan selkeästi siten, että paikallis- ja aluehallinnon järjestelmät sekä hyvinvointipalvelujen ja teknisen infrastruktuurin järjestämistavat ovat kunkin jäsenvaltion päätettävissä. Suomen näkökulmasta hyvinvoinnin peruspalvelujen säilyminen kansallisessa päätösvallassa koskee erityisesti kuntia.

Unionin toiminnan kehittämisessä on tärkeätä tarkastella kilpailukykyvaatimusten ohella sosiaalisia tekijöitä. Unionin talousuudistusprosessi tarvitsee tuekseen sosiaalisten näkökohtien vahvistamista. Tämä ei kuitenkaan saa johtaa jäsenvaltioiden hyvinvointijärjestelmien ja sosiaalipolitiikan yhdenmukaistamiseen. Unionin on kunnioitettava myös näissä toimenpiteissään jäsenvaltioiden kansallista identiteettiä ja ratkaisuja.

Kunnat ja alueet Euroopan perustuslakisopimuksessa

Kunnat ja alueet ovat kaikissa Euroopan unionin jäsenmaissa elimellinen osa valtion demokraattista rakennetta. Kunnat ja alueet ovat se taso, jolla kansalaiset kohtaavat Euroopan unionin ja sen lainsäädännön. On arvioitu, että jopa kaksi kolmasosaa EU:n lainsäädännöstä ja ohjelmista pannaan täytäntöön paikallisella ja alueellisella tasolla.

Suomessa kuten muissakin Pohjoismaissa kunnilla ja alueilla on keskeinen asema hyvinvointipalvelujen ja teknisen infrastruktuurin ylläpitämisessä. Pohjoismaiden kunnilla on laaja yleinen toimiala ja suhteellisen vahva perustuslailla suojattu itsehallinto, johon sisältyy itsenäinen verotusoikeus ja päätösvalta. Kunnilla on kattavat lakisäätöiset tehtävät ja merkittävä rahoitusvastuu ihmisten hyvinvoinnista ja teknisen perusrakenteen turvaamisesta.

Helsinki PL 200, 00101	etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi	00530 Helsingfors
Helsinki	www.kunnat.net	PB 200, 00101 Helsingfors
Puhelin (09) 7711	Finland's Kommunförbund!	
Telefax (09) 771 2291	Andra Imien 14	

Kansalaisten hyvinvoinnin ja oikeussuojan turvaavat julkisen palvelun veloitteet varmistetaan Pohjoismaissa lähinnä vaition, kuntien ja kuntayhtymien sekä yleishyödyllisten järjestöjen voittoa tavoittelemattomana toimintana. Muualla Euroopassa toiminta on melko pitkälti markkina- ja vakuutusperusteista.

Kuntien ja alueiden asema on otettu huomioon Euroopan unionin perustuslakisopimuksessa huomattavasti laajemmin kuin nykyisissä perussopimuksissa. Perustuslakisopimuksessa on useita kohtia, jotka korostavat alue- ja paikallishallinnon merkitystä. Perustuslaissa todetaan muun muassa, että unioni kunnioittaa jäsenvaltioiden kansallista identiteettiä, joka on olennainen osa niiden poliittisia ja perustuslaillisia rakenteita, myös alueellisen ja paikallisen itsehallinnon osalta. Toissijaisuusperiaatteen mukaan unioni toimii aloilla, jotka eivät kuulu sen yksinomaiseen toimivaltaan, ainoastaan siinä tapauksessa, että jäsenvaltiot eivät voi keskushallinnon tasolla tai alueellisella taikka paikallisella tasolla riittävällä tavalla saavuttaa suunnitellun toiminnan tavoitteita. Alueellinen yhteenkuuluvuus on otettu yhdeksi unionin tavoitteeksi. Läheisyysperiaatteen mukaan päätökset tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia.

Perustuslakiin liitettävässä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamista koskevassa pöytäkirjassa annetaan myös alueiden komitealle oikeus nostaa kante Euroopan unionin tuomioistuimessa, jos se katsoo, että lainsäädännössä ei ole kuntia tai alueita koskevissa kysymyksissä noudatettu toissijaisuusperiaatetta.

Komissiolle on asetettu velvollisuus kuulla mm. kuntien ja alueiden etujärjestöjä säädösvalmistelussa. Tämä on keskeinen uudistus kuntien ja maakuntien näkökulmasta. Perustuslaissa korostetaan avointa vuoropuhelua etujärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa. Alueet ja kunnat on tässä artikkelissa rinnastettu kansalaisjärjestöihin eikä niiden erityisasemaa julkisina viranomaisina, demokratian kansalaista lähimpänä tasona tai EU-lainsäädännön täytäntöönpanijoina ole korostettu. Uuteen eurooppalaiseen hallintotapaan liittyen EU:n ja alueiden ja kuntien vuoropuhelua ollaan kuitenkin kehittämässä siten, että alueiden ja kuntien erityisasema otetaan huomioon. Samanaikaisesti tulee parantaa kuntasektorin vaikutusmahdollisuuksia EU-asioiden kansalliseen valmisteluun.

Kuntaliitto pitää erittäin hyvänä sitä, että perustuslakisopimuksessa on otettu huomioon kuntien ja alueiden merkitys EU:n toiminnassa laajemmin kuin nykyisissä perussopimuksissa. Kuntaliitto yhtyy valtioneuvoston selonteossa ilmaistuun näkemykseen, jonka mukaan kansalaisten kannalta on olennaista, että unioni pystyy järkevään ja tehokkaaseen toimintaan, eikä tee asioita, jotka tulisi hoitaa kansallisella tai paikallisella tasolla.

Unionin toiminnan ja päätöksenteon avoimuus

Perustuslakisopimuksessa on pyritty varmistamaan avoimuuden toteutuminen. Erityisesti Pohjoismaissa pitkän historian omaava julkisuusperiaate on tunnustettu perustuslain määräyksissä. Vaatimukset unionin kaikkien viranomaisten toiminnan avoimuudesta, hyvästä hallinnosta ja jokaisen yleisestä tietojensaantioikeudesta on vahvistettu useissa perustuslakisopimuksen määräyksissä. Julkisuutta koskevista rajoituksista voidaan säätää lähinnä eu-rooppalain säännöksillä.

Kuntaliitto pitää myönteisenä, että perustuslaissa vahvistetaan julkisuusperiaate suhteellisen kattavana. On tärkeää, että perustuslain sisältämät avoimuuden vaatimukset koskevat kaikkia EU-viranomaisia ja ettei eurooppalailla eikä viranomaisten omilla työjärjestyksillä rajoiteta avoimuutta koskevia perusoikeuksia.

Perusoi keuski rja

EU:n perustuslakisopimukseen on sisällytetty nykyiset unionin perusotkeuskirjan ohjeelliset perusoikeudet oikeudellisesti sitovina määräyksinä. Perusotkeuskirjaan sisältyvät sosiaaliset ja sivistykselliset perusoikeudet ohjaavat kansallisen tason hyvinvointipalveluja, mikä Suomessa tarkoittaa pitkälti kuntien vastuulla olevia tehtäviä. Sosiaalisia ja sivistyksellisiä perusoikeuksia koskevat artikkelit on kirjoitettu niin, että kukin jäsenvaltio saa toteuttaa oikeudet oman lainsäädäntönsä ja käytäntönsä mukaisesti.

Oikeudellisesti sitovat perusoikeudet eivät tuo Suomessa kansallisella tasolla mitään erityistä lisävaikutusta. Suomen perustuslaki takaa vähintään yhtä korkealaatuisen ja kattavan turvan. Perusoikeusuudistus on tärkeä, koska se vahvistaa eurooppalaista ihmis- ja perusoikeusjärjestelmää.

Avoimen koordinaation menetelmä

Avoimen koordinaation menetelmästä ei ole perustuslakisopimuksessa yleislauseketta, vaikka Eurooppa-valmistelukunta asiaa harkitsikin. Vastaava menettely sisältyy kuitenkin eräisiin oikeusperustamääräyksiin kuten sosiaalipolitiikka (III -213) ja kansanterveys (III-278), joissa on kysymys unionin toimivaltaan kuuluvasta toiminnasta, eikä siis varsinaisesti avoimen koordinaation menetelmästä. Muilla aloilla avoimen koordinaation menetelmä säilyy perustuslakisopimuksessa sääntelemättömänä ja joustavana jäsenvaltioiden välisen poliittisen yhteistyön välineenä.

Kuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, että avoimen koordinaation menetelmä koskee useissa EU:n jäsenmaissa kuntien ja alueiden ydintehtäviä. Alue- ja paikallistasolla on huomattava vastuu myös tehtävien rahoituksesta. Tämän vuoksi avoimen koordinaation menetelmää käytettäessä tulee soveltaa mahdollisimman hajautettuja toimintatapoja ja turvata kansallinen toimintavapaus. EU:n ja jäsenvaltioiden välinen toimivallanjako voi helposti hämärtyä sovellettaessa avoimen koordinaation menetelmää. Menetelmä ei saa heikentää jäsenvaltioiden eikä paikallis- ja aluetason päätösvaltaa eikä johtaa EU:n toimivallan kasvuun kiertotietä. Kuntaliitto suhtautuu varauksellisesti avoimen koordinaation menetelmän käytön laajentamiseen. Menetelmää on syytä soveltaa vain tarkoin harkituille, rajatuille toimialoille.

Jäsenvaltioiden kansallisista toimintasuunnitelmista tulisi aina käydä ilmi, miten alue- ja paikallistaso osallistuu suunnitelman täytäntöönpanoon. Kokemusten vaihdon pitää olla keskeinen osa avoimen koordinaation menetelmää. Avoimen koordinaation menetelmää käytettäessä on vaarana, että yleisistä indikaattoreista saattaa vähitellen tulla jäsenvaltioille tavoitteita, joiden toteutumista valvotaan. Indikaattorien käyttämisessä pitää tämän vuoksi olla pidättyvä. On tärkeää, että EU-tason indikaattorit soveltuvat kansallisiin arviointijärjestelmiin.

Kuntien ja maakuntien kannalta keskeisiä EU.-n toimintapolitiikkoja

Alue- ja rakennepolitiikka

Hallituksen esityksessä todetaan, että Suomen kannalta merkittävimpana muutoksena voidaan pitää koheesiopolitiikan tavoiteartiklaan sisällytettyä määritelmää niistä alueista, joihin kyseistä politiikkaa toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota. Näihin kuuluvat muiden ohella vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsivät alueet, kuten pohjoisimmat alueet, joiden väestötiheys on erittäin alhainen. Määräyksellä luodaan olennaisesti nykyistä paremmat edellytykset turvata pysyvällä tavalla Suomen ja Ruotsin erittäin harvaan asutuille alueille liittymissopimuksen pöytäkirjassa n:o 6 tunnustettu erityisasema.

Alueellisen koheesion edistäminen on hyvin perusteltua myös tulevaisuudessa. Vanhojen jäsenmaiden vähiten kehittyneiden alueiden ei tule kärsiä kohtuuttomasti unionin laajentumisesta. Eri maiden ja alueiden erityisolosuhteet on otettava edelleen riittävästi huomioon. Liittymissopimuksessa tunnustettu Suomen ja Ruotsin erittäin harvaan asuttujen alueiden erityisaseman jatkuvuus on turvattava EU:n alue- ja rakennepolitiikkaa kehitettäessä.

Kuntaliitto pitää erittäin tärkeänä, että Suomen ja Ruotsin erittäin harvaan asuttujen alueiden asema otetaan huomioon unionin alue- ja rakennepolitiikassa. Tähän näkökohtaan on kiinnitetty huomiota myös uuden rakennerahastokauden 2007 - 2013 toimenpiteissä.

Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue

Oikeus- ja sisäasioiden yhteistyön tavoitteena on luoda Euroopan unionista todellinen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue, jossa unionin kansalaiset voivat liikkua vapaasti ja turvallisesti sekä käyttää oikeuksiaan yhtäläisin perustein. Tämä edellyttää unionin ulkorajojen valvontaa ja niiden ylittämiseen liittyvien politiikkojen lähentämistä, yhteistyötä rajat ylittävän vakavan rikollisuuden ja terrorismin estämiseksi sekä unionitasoisen oikeusaseman luomisesta kansalaisille ja yrityksille.

Kuntaliitto pitää oikeana jo valtioneuvoston selonteossa ilmaistua näkemystä, jonka mukaan oikeus- ja sisäasiat ovat tällä hetkellä paitsi voimakkaasti kehittyvä politiikka-ala myös ala, jolla kansalaiset odottavat unionilta käytännönläheistä toimintaa. Kuntaliitto kiinnittää huomiota siihen, ettei todellista vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta voida luoda pelkästään kontrollitoimin. Tällaisen alueen luomisen edellytyksenä on sellainen yleinen yhteiskunnallinen kehitys, joka tukee tavoitteiden saavuttamista mm. ehkäisemällä syrjäytymistä. Tavoitteita ei saavuteta vain ylhäältä

alas suunnattujen toimien avulla. Tämän vuoksi alue- ja paikallisviranomaisilla on keskeinen merkitys vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvan alueen luomisessa Eurooppaan.

Kuntaliitto kannattaa perustuslakisopimukseen sisältyvää uutta oikeusperustaa laillisesti unionin alueella oleskelevien ihmisten kotouttamista koskevia kannustus- ja tukitoimenpiteitä varten. Määräys on kuntien kannalta tärkeä, koska kunnilla on kotouttamislain nojalla yleinen ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisesta.

Yleishyödylliset palvelut

Perustuslakisopimuksessa säädetään vain yleistä taloudellista etua koskevista palveluista ja niihin liittyen julkisen palvelun velvoitteista. Muutoin yleishyödyllisistä palveluista ei ole toimivaltasäännöstä. Yleishyödyllisiä palveluja ei ole myöskään määritelty EU-lainsäädännössä. Yleishyödyllisiä palvelujen asemaa on kuitenkin pohdittu eri yhteyksissä. Esimerkiksi yleishyödyllisten palvelujen valkoisessa kirjassa (KOM(2004)374) todetaan, että "vaikka sosiaali- ja terveystalouden palvelujen tavoitteiden määrittäminen periaatteessa kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, myös yhteisön säännöillä voi olla vaikutusta näiden palvelujen järjestämiseen ja rahoitukseen. Tekemällä selväksi, että tehtävät ja välineet ovat eri asioita, voitaneen selkeyttää tilannetta ja auttaa näiden palvelujen ajanmukaistamista". Perustuslakisopimuksen valmistelussa valtioneuvosto ja eduskunta vastustivat yleishyödyllisten palvelujen käsitteen ottamista perustuslakiin, koska sillä olisi luotu normipohja jäsenvaltioiden julkisten palvelujen nykyistä laajemmalle EU-ohjaukselle.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä korostuu sisämarkkinasäännösten soveltaminen myös silloin, kun on kysymys kuntien ja muiden julkisyhteisöjen tuottamista peruspalveluista. EY-tuomioistuin määrittää käytännössä varsin pitkälti jäsenvaltioiden ja unionin toimivallanrajoja. On nähtävissä, että EY-tuomioistuin säädöskäytännössään arvioi jäsenvaltioiden toimintaa enemmän muun Euroopan kuin pohjoismaiden kuntavetoisten ja verorahoitteisten järjestelmien näkökulmasta. Suomessa kunnat ja muut julkisyhteisöt, joilla on laaja hyvinvoinnin perusvastuu, eivät pyri palvelutuotannossaan voiton hankkimiseen. EY-tuomioistuimen päätökset eivät välttämättä sovellu hyvin kansallisiin järjestelmiimme, jos tuomioistuimen ratkaisukäytäntö perustuu sisämarkkinasäännösten soveltamiseen.

Kuntaliiton käsityksen mukaan on hyvin tulkinnanvaraista, mitä käytännössä tarkoittaa perustuslakisopimuksen määräys, jonka mukaan unioni voi määritellä yleistä taloudellista etua koskevien palvelujen toimintaa sääntelevät periaatteet sekä niitä koskevat taloudelliset ja rahoituskelliset edellytykset. Tällaisen määräyksen vaikutuksia on vaikea ennakoita. Olisi tärkeää arvioida, millä keinoilla unioni voisi rajata ja täsmentää EU:n kilpailusääntöjen soveltamista yleishyödyllisiin palveluihin ja julkisten palvelujen velvoitteisiin niin, että kilpailuoikeuden sääntöjen soveltamisessa ja julkisen sektorin velvoitteiden hoitamisessa välttyttäisiin konflikteilta.

Kuntaliitto toteaa, että järjestelmäerot eri jäsenvaltioissa ovat niin suuret, ettei yhteismitallisia määritelmiä ole juurikaan mahdollista luoda. Nykytilanteen perusongelma on se, että EY:n tuomioistuin vaikuttaa ratkaisukäytännöllään yleishyödyllisten palvelujen järjestämiseen. Muun muassa EU:n alueiden komitea on toistuvasti esittänyt huolen, että jollei yleishyödyllisiä palveluja ja niihin liittyviä toimivaltakysymyksiä saada täsmennettyä, EY:n tuomioistuin luo edelleen niihin "uutta oikeutta" kilpailusääntöjen tulkinnalla.

Sosiaalipolitiikka

Sosiaalipolitiikkaa koskevassa perustuslain III-210 artiklassa todetaan, että artiklan nojalla annetut säännökset eivät rajoita jäsenvaltioiden oikeutta määritellä omien sosiaaliturvajärjestelmiensä peruseriaatteet, eivätkä ne saa vaikuttaa olennaisesti näiden järjestelmien rahoitustasapainoon.

Hallituksen käsityksen mukaan peruslähtökohtana säilyy se, että sosiaaliturvajärjestelmän peruseriaatteiden määrittäminen kuuluu jäsenvaltioiden kansalliseen toimivaltaan. Perustuslakisopimus ei hallituksen näkemyksen mukaan laajenna unionin toimivaltaa sosiaalipolitiikan alalla.

Artiklan III-136 mukaan eurooppalailla tai -puitelilla säädetään sosiaaliturva-alan toimenpiteistä, jotka ovat tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden toteuttamiseksi. Artiklan b-kohdan mukaan etuudet maksetaan jäsenvaltioiden alueilla asuville. Tässä yhteydessä on syytä kiinnittää huomiota ongelmiin, joita aiheutuu sosiaaliturvaetuuksien maksamisesta ulkomaille. Kuntaliitto on eri yhteyksissä esittänyt, ettei sosiaaliturvaetuuksia pitäisi maksaa ulkomaille. Sosiaaliturvaan liittyvät etuudet pitäisi maksaa työntekijöiden kansallisen lainsäädännön mukaan silloin, kun ne kohdistuvat työntekijään tai hänen huollettaviinsa, edellyttäen että huollettavat asuvat työntekijän työssäkäyntimaassa.

Äänne- ja kirjainmuunnos: >u>ia>ny>un>il>ma>ur>j>ä>astu>cc>u>ä>pti>us>i>u>ä>i>o>o>ä>cpa>^>cr

va. Pohjoismaisen yhteiskuntamallin mukainen sosiaalipolitiikka sisältää työmarkkinakysymyksiä huomattavasti laajemman alan erilaisia kansalaisten tukitoimia. Jos sosiaalipolitiikan käsitettä tulkitaan laajasti, jäsenvaltioiden sosiaalipolitiikan yhteensovittamista koskevat ehdotukset voivat johtaa kansallisen päätösvallan kaventumiseen julkisissa palveluissa. Huolenaiheena on myös se, että jos esimerkiksi ulkomailla annetun hoidon korvaaminen ja etuuksien maksut ulkomaille laajenevat merkittävästi, voi kansallisen sosiaaliturvan suunnittelu ja rahoitus vaikeutua.

Kansanterveys

Hallituksen esityksessä todetaan, että kansanterveyttä koskevat määräykset sisältävät merkittäviä muutoksia nykyiseen perussopimukseen verrattuna. Nykyisin toiminta kattaa terveyden edistämisen, sairauksien ehkäisyn ja niiden riskitekijöiden torjunnan sekä huumeusaineiden aiheuttamien terveyshaittojen torjunnan. Perustuslakisopimuksessa on vahvistettu kansanterveyttä koskevan unionin toiminnan liityntää yhteisiin turvallisuuskysymyksiin ja se on ulotettu koskemaan myös rajat ylittävien vakavien terveysuhkien valvontaa, niistä hälyttämistä ja niiden torjuntaa.

Hallituksen esityksen mukaan Suomen kannalta erityisen merkittävänä voidaan pitää perus-tuslakisopimuksen III-278 artiklan 7 kohtaan hallitusten välisessä konferenssissa tehtyjä muutoksia. Suomen keskeisenä neuvottelutavoitteena hallitusten välisessä konferenssissa

oli ratkaisu, jolla terveyspalveluiden kansallinen rahoitus, järjestäminen ja tarjoaminen turvattaisiin. Kyseisessä määräyksessä vahvistetaan nimenomaisesti se, että unionin toiminnassa otetaan huomioon jäsenvaltioiden terveyspolitiikan määrittelyyn sekä terveyspalvelujen ja sairaanhoidon järjestämiseen ja tarjoamiseen liittyvät velvollisuudet. Jäsenvaltioiden tehtäviin todetaan nimenomaisesti kuuluvan terveyspalvelujen ja sairaanhoidon hallinnointi sekä niihin osoitettujen voimavarojen kohdentaminen.

Kuntaliitto pitää välttämättömänä, että terveyspalvelujen ja sairaanhoidon hallinnoinnin sekä niihin osoitettujen voimavarojen kohdentamisen todetaan säännöksessä kuuluvan kansalliseen päätösvaltaan. Vain tällä tavoin voidaan turvata Suomen verorahoitteinen, universaali terveyspalvelujärjestelmä. Julkiset terveyspalvelut voidaan turvata parhaiten silloin, kun ne järjestetään, tarjotaan ja rahoitetaan paikallisella tasolla. Kuntaliitto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että EY-tuomioistuimeri oikeuskäytäntö rajoittanee vastaisuudessa yhä enemmän kansallisia ratkaisuja julkisissa terveyspalveluissa, jos sisämarkkinasäännösten soveltaminen on oikeuskäytännössä ensisijaisessa asemassa.

Yleissivistävä koulutus, nuoriso ja ammatillinen koulutus, kulttuuri ja urheilu

Hallituksen esityksessä todetaan, että perustuslakisopimuksella ei ole merkittäviä vaikutuksia unionin toimivallan alaan koulutusta, nuorisoa ja ammatillista koulutusta koskevista kysymyksistä. Perustuslakisopimuksen kulttuuria koskeva määräys vastaa EY -sopimuksen kyseistä artiklaa. Näillä aloilla voidaan toteuttaa tuki-, yhteensovittamis- tai täydennystoimia.

Perustuslakisopimukseen sisältyy uutena politiikka-alana urheiluun liittyvät toimet mahdollistava oikeusperusta. Myös tällä alalla voidaan toteuttaa tuki-, yhteensovittamis- tai täydennystoimia. Oikeusperusta antaisi pohjan myös urheilua koskevien toimintaohjelmien rahoitukselle.

Valtioneuvosto on nähnyt koulutuksen järjestämisessä henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien artiklojen tulkinnoista syntyviä ongelmia. Valtioneuvosto on todennut, että kyseisten artiklojen nojalla "on annettu koulutukseen liittyvää lainsäädäntöä, joka menee pidemmälle kuin mihin koulutuspolitiikkaa koskevilla artikloilla (= EY-sopimuksen 149 ja 150 artiklat) tarkoitettu toimivalta antaisi mahdollisuuden. Toissijaisuusperiaatteen noudattamisen valvontaan on koulutuksen alalla kiinnitettävä erityistä huomiota. Tarvittaessa voidaan harkita myös tarkkarajaisten valtuussääntöjen käyttöä" (Valtioneuvoston selvitys toimivallanjaosta Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden välillä 14.6.2002).

Kuntaliitto kannattaa valtioneuvoston näkemystä. Koulutuspolitiikka on kulttuurisidonnaista ja paikallisesti toteutettavaa toimintaa, jossa toissijaisuusperiaatteen noudattaminen on erityisen tärkeää.

Yhteinen kauppapolitiikka

EU:n yhteinen kauppapolitiikka liittyy kuntien toimialaan siltä osin, kuin on kysymys hyvinvointipalvelujen kaupasta. Perustuslain yhteistä kauppapolitiikkaa koskevassa artiklassa todetaan, että ko. artiklalla annetun yhteisen kauppapolitiikan alaan kuuluvan toimivallan käyttäminen ei vaikuta unionin ja jäsenvaltioiden väliseen toimivallan jakoon eikä käsitä jäsenvaltioiden lakien tai asetusten yhdenmukaistamista siltä osin kuin tällainen yhdenmukaistaminen ei ole tämän perustuslain mukaan mahdollista. Artiklassa todetaan myös, että neuvosto tekee ratkaisunsa yksimielisesti neuvoteltaessa ja tehtäessä sopimuksia kulttuuri- tai audiovisuaalisten palvelujen kaupan alalla silloin, kun tällaiset sopimukset voivat haitata unionin kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta, sekä sosiaali-, koulutus- ja terveyspalveluiden kaupan alalla silloin, kun tällaiset sopimukset voivat vakavasti haitata näiden palvelujen järjestämistä kansallisella tasolla ja vaikeuttaa jäsenvaltioiden vastuun toteutumista niiden tarjoamisessa.

Valtioneuvosto piti perustuslakiprosessin aikana välttämättömänä, että kauppapolitiikkaa koskevat määräykset turvaavat julkisia peruspalveluja koskevan päätöksenteon säilymisen kansallisella tasolla. Myös eduskunnan ulkoasiainvaliokunta korosti tätä mietinnössään. Sosiaali-, koulutus- ja terveyspalvelujen kauppaa koskeva erityismääräys lisättiin yhteistä kauppapolitiikkaa koskeviin määräyksiin hallitusten välisessä konferenssissa Suomen ja Ruotsin aloitteesta.

Hallituksen esityksessä todetaan, että perustuslakisopimus ei sisällä nimenomaisia määräyksiä mahdollisen haitan määrittelytavasta, mutta se tulisi käytännössä tapahtumaan osana unionin normaalia päätöksentekoprosessia toimielinjärjestelmän puitteissa. Mikäli asiasta ei päästäisi ratkaisuun, kysymys määräyksen tulkinnasta olisi mahdollista saattaa unionin tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Myös Kuntaliiton näkemyksen mukaan on välttämätöntä, että julkisia peruspalveluja, kuten koulutus- ja kulttuuri- sekä sosiaali- ja terveyspalveluja, koskeva päätöksenteko kuuluu kansalliseen toimivaltaan. Yhteistä kauppapolitiikkaa koskevat perustuslain säännökset eivät saa aiheuttaa epäselvyyttä tässä asiassa. Siksi on hyvä, että yhteistä kauppapolitiikkaa koskevia määräyksiä täsmennettiin hallitusten välisessä konferenssissa Suomen ja Ruotsin edellyttämällä tavalla. Kuntaliitto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että yksimielistä päätöksentekoa neuvostossa vaativat vain sopimukset, jotka voivat "vakavasti haitata" kohdassa tarkoitettujen peruspalvelujen järjestämistä. Kulttuuri- ja audiovisuaalisten palvelujen alalla riittää, että palvelut voivat "haitata" kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta. On varmistettava, ettei kyseisen kohdan soveltamisala jää käytännössä liian suppeaksi. Vakavan haitan määrittely saattaa osoittautua hankalaksi. Kuntaliitto on jo edellä tässä lausunnossa viitannut niihin ongelmiin, joita EY:n tuomioistuimen oikeuskäytäntö aiheuttaa yleishyödyllisten palveluiden järjestämiselle.

Kuntien rooli Lissabonin strategian toteuttamisessa

Euroopan kilpailukykyvertailut ovat osoittaneet, että Pohjoismaat ovat onnistuneet rakenteellisten uudistusten toteuttamisessa luopumatta korkeatasoisista hyvinvointipalveluistaan. OECD:n tutkimukset osoittavat, että hallinnon hajauttaminen vahvistaa politiikan täytäntöönpanon tehokkuutta. Pohjoismaissa on Euroopan hajautetuimmat hallintorakenteet. Julkisella sektorilla on tärkeä rooli yritysten kasvun ja kilpailukyvyn edellytysten luojana. Tätä roolia se toteuttaa mm. innovaatioympäristöä kehittämällä sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa ja yrittäjyyttä tukemalla. Se kantaa päävastuun osaamisen kehittämisestä, osaavan työvoiman saatavuudesta sekä hyvinvointipalvelujen järjestämisestä. Julkinen sektori on suuri työnantaja. Julkisen sektorin rakenteilla, palveluprosesseilla ja osaamisella on suora vaikutus talouden ja tuottavuuden kehittämiseen.

Kuntaliitto on kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että Euroopan perustuslaillisen sopimuksen tulisi edistää kuntien mahdollisuuksia järjestää peruspalveluita. Tämä on tärkeää paitsi kansalaisten hyvinvoinnin myös Lissabonin strategian tavoitteiden näkökulmasta.

SUOMEN KUNTALIITTO

Reijo Sahrman
johtaja, alue- ja elinkeinokehitys

Eduskunnan hallintovaliokunta
Asiantuntijalausunto Dosentti Teija
Tiilikainen
Helsingin yliopisto

19.9.2006

HE 67/2006 vp.

**ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE EUROOPAN PERUSTUSLAISTA
TEHDYN SOPIMUKSEN HYVÄKSYMISESTÄ JA LAIKSI SEN LAINSÄÄDÄNNÖN ALAAN
KUULUVIEN MÄÄRÄYSTEN VOIMAANSAATTAMISESTA**

Yleisiä huomioita:

Hallituksen esityksen lähtökohtana on, että Euroopan perustuslaista tehty sopimus hyväksyttäisiin perustuslain 94§ 2 momentin mukaisesti kahden kolmasosan enemmistöllä annetuista äänistä ja saatettaisiin voimaan supistetussa perustuslain säätämisjärjestyksessä. Lähtökohta on perusteltu ja perustuslakisopimuksen ratifiointia voi pitää tarkoituksenmukaisena erityisesti siitä näkökulmasta, että se vahvistaa jäsenmaiden yhdenvertaisuusperiaatteen merkitystä perussopimusmuutosten yhteydessä. Ratifioinnit määrittävät sen suorittaneiden jäsenmaiden osalta myös lähtökohdan mahdollisille sopimusta muuttaville neuvotteluille, jos sellaiset käynnistetään.

Perustelen tässä lausunnossa ensin lyhyesti perustuslakisopimuksen tarkoituksenmukaisuutta erityisesti viimeisimmän hallituksen sopimuksesta vuonna 2005 antaman selonteon käsittelyn jälkeisen ajan valossa. Sen jälkeen teen joitakin tarkennuksia hallintovaliokunnalle selonteon käsittelyn yhteydessä antamiini yksityiskohtaisiin kommentteihin.

Perustuslakisopimuksen keskeiseksi päämääräksi voidaan edelleen nähdä laajentuvan EU:n oikeudellisen ja poliittisen järjestelmän selkeyttäminen ja yksinkertaistaminen. Nämä muutokset voidaan nähdä myös osana EU:n laajempaa perustuslaillistamis- eli konstitutionalisaatiokehitystä. Sen tarkoituksena on luoda entistä paremmin kansalaisten ehdoilla toimiva unioni. Tässä suhteessa perustuslakisopimuksen keskeinen osa on sen toinen - kansalaisten perusoikeudet oikeudellisesti

määrittävä - osa, eli niin kutsuttu perusoikeuskirja. Demokratian vahvistaminen EU:n kahden tason demokraattista järjestelmää lujittamalla on olennainen osa unionin perustuslakikehitystä. Tähän liittyy myös avoimuusperiaatteen merkityksen vahvistaminen ja laajentaminen samoin kuin kansalaisille annetun aloiteoikeuden mahdollistaminen unionin poliittisessa järjestelmässä.

Viime aikoina vahvoja poliittisia paineita on EU:ssa kohdistunut erityisesti yhteisen uiko- ja turvallisuuspolitiikan ja oikeus- ja sisäasioiden institutionaalisen järjestelmän kehittämiseen. Viimeksi mainitussa päätöksenteon yksimielisyysvaatimukset hidastavat ja estävät unionin toiminnan monessa yhteydessä, jossa erityisesti unionin rooli kansainvälisen rikollisuuden ja terrorismin vastaisen toiminnan yhteydessä edellyttäisi siltä nopeampaa ja tehokkaampaa toimintaa. Myös unionin avoimuuskäytäntöjä on nähty tarpeellisiksi kehittää jo ilman perustuslakisopimukseen sisältyvien määräysten voimaanastumista. Ruotsalainen EP:n jäsen Cecilia Malmström on perustuslakisopimuksen kansalaisaloitetta koskevaan määräykseen vedoten kerännyt miljoona allekirjoitusta komissiolle tehtävälle ehdotukselle, jonka tarkoituksena on EP:n kotipaikan (ja kaiken toiminnan) muuttaminen Brysseliin. Vaikka kansalaisaloitteen soveltaminen tähän nimenomaiseen kysymykseen ei olekaan oikeudellisesti mahdollista, on todennäköistä, että se luo paineita aloiteinstrumentin käyttöönottamiseksi.

Perustuslakisopimuksen sisältämät muutokset ovat sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen osoittaneet tarpeellisuutensa monessa yhteydessä. On selvää, että jossakin määrin unionin käytäntöjä voidaan muuttaa ilman perussopimusten kirjaimen tehtäviä muutoksia. Yhtä selvää on kuitenkin, että nykyisen kaltainen kahden sopimuksen välitila aiheuttaa entistä enemmän sekaannusta ja luo turhautuneisuutta EU-järjestelmää kohtaan.

Yksityiskohtaiset huomiot hallintovaliokunnan toimialaa koskeviin kysymyksiin:

Avoimuusperiaate ja hyvä hallinto

Perustuslakisopimus edistää EU:n vallankäytön avoimuutta ja hyvää hallintotapaa monella eri tavoin. Jo itse perussopimusjärjestelmässä - samoin kuin unionin oikeusjärjestelmän alemmilla tasoilla - tapahtuvan rakenteellisen muutoksen voi nähdä unionin avoimuutta ja läpinäkyvyyttä edistävänä tekijänä. Erityistä merkitystä tässä yhteydessä on myös unionin lainsäädäntötoiminnan erottaminen säädöksiltään ja päätöksentekokäytännöiltään täytäntöönpanosäädöksistä.

Tämän lisäksi sopimus järjestää unionin demokratiaa koskevat määräykset omaksi erityiseksi osastokseen sopimuksen I lukuun (VI osasto "demokratian toteutuminen unionissa"). Tämä antaa demokraattisia käytäntöjä koskeville määräyksille suuremman painoarvon ja näkyvyyden unionin vallankäyttöä koskevien määräysten joukossa. Unionin avoimuutta koskeville määräyksille on niiden tulevan kehittämisen kannalta hyödyllistä tulla luokitelluksi kiinteäksi osaksi unionin demokraattista järjestelmää. On perusteltua, että myös unionin oikeusasiamiehen rooli määritellään samassa yhteydessä.

Edistystä tapahtuu myös yksittäisten määräysten sisällön suhteen. Avoimuusperiaatteen soveltamisalaa laajennetaan kaikkiin unionin toimielimiin, elimiin ja laitoksiin. Unionin lainsäädäntötoiminnasta tulee avointa myös ministerineuvoston lainsäädäntöpäätöksenteon osalta. Perustuslakisopimus nostaa hyvän hallinnon periaatteen aiempaa keskeiselle sijalle unionin toimintaa säätelevien periaatteiden joukossa ja luo uuden oikeusperustan hyvän hallinnon periaatteiden toteuttamiselle. Perusoikeusasiakirjan luoma oikeus hyvään hallintoon (11-101 artikla) perustuu edelleen sisältönsä osalta samaan kolmijakoon (asian käsittelyn puolueettomuus,

oikeudenmukaisuus ja viivytyksettömyys), josta hallintovaliokunta aiemmassa vaiheessa (HaVL 3/2003 vp) lausui huomautuksensa. Tässä yhteydessä on muistettava, että perusoikeusasiakirja kuului niihin sopimusiin, joiden pääasialliseen sisältöön päätettiin olla koskematta perustuslailliseen sopimukseen johtaneiden neuvottelujen aikana. Perusoikeusasiakirjan sisältö säilytettiin sen yksittäisten oikeuksien osalta siinä muodossa, jonka vuoden 2000 perusoikeuskonventti sille määritteli.

Perustuslakisopimuksen Eurooppa-neuvostoon liittämiä määrättyjä kehityssuuntia voi pitää huolestuttavina EU:n avoimuuskäytäntöjen kannalta. Eurooppa-neuvoston vallan vahvistuminen lisää parlamentaarisen kontrollin ulottumättonÖSsia^ tai vain huonosti sen ulottuvissa - olevan vallan määrää. Perustuslakisopimus siirtää Eurooppa-neuvostolle nk. valtuutuslausekkeiden nojalla vallan muuttaa perustuslakisopimusta monissa yksittäiskysymyksissä. Vaikka valtuutuslausekkeisen voi nähdä tuovan tiettyä joustoa sopimukseen - ja poistavan tarpeen välittömiin muutoksiin varsinaisen muuttamismenettelyn pohjalta - niiden runsas käyttö sopii huonosti yhteen perustuslakisopimuksen konstitutionaalisen hengen kanssa. Eurooppa-neuvoston päätöksenteko - ja valmistelukäytäntöjä ei voi pitää avoimuuden ja läpinäkyvyyden periaatteiden kannalta tyydyttävinä. Toisaalta, Eurooppa-neuvoston muuttaminen unionin toimielimeksi tuo sen avoimuusperiaatteen soveltamisalan piiriin, mikä pitkällä tähtäimellä saattaa muokata sen käytäntöjä parempaan suuntaan tässä suhteessa.

EU:n hallinnon avoimuuden ja selkeyden näkökulmasta huomiota tulee kiinnittää myös uuteen unionin ulkoministerin tehtävään ja erityisesti hänen alaisuuteensa luotavaan 'uuteen' hallintoon. Hallintoa on ryhdytty luomaan eräänlaisen sekamuotoisen mallin pohjalta, joka ansioistaan riippumatta ei vastuu- ja avoimuuskäytäntöjensä osalta ole aivan ongelmaton. Edelleen tulee muistaa,

että unionin uuden ulkoasiainhallinnon ensisijaisena tehtävänä oli tukea unionin ulkosuhteiden yhtenäisyyskehitystä taloudellisten ja poliittisten ulkosuhteiden osalta, ei lisätä unioniin uusia epämääräisen valvonnan alaisuudessa toimivia hallintoyksiköitä.

Kuntien ja alueiden rooli perustuslakisopimuksessa

Hallintovaliokunnan perustuslakisopimusta koskevasta selonteosta antamassa lausunnossa (HaVL 7/2006 vp) todetaan, että kuntien ja alueiden asema korostuu sopimuksessa. Lausunnossa viitataan sopimuksen 1-5 artiklaan, jossa jäsenmaiden poliittiset ja valtiosääntörakenteet luetaan EU:n toimivallalta suojatun kansallisen identiteetin piiriin. Tähän asiaan liittyy kuitenkin jäsenmaiden keskuudessa poliittisia jännitteitä, jotka heijastuvat myös sopimusmääräyksissä. Poliittisia ristiriitoja perustuslakisopimuksen valmisteluissa herättänyt kysymys oli, minkä verran alueille voidaan antaa jäsenmaiden hallituksista riippumattomia toimintamahdollisuuksia EU-tasolla. Tähän suuntaan syntyi vahvoja paineita erityisesti lainsäädännöllisesti autonomisten alueiden taholta. Suomellekin kysymys on ongelmallinen, sillä Suomen perustuslaki pohjautuu siihen, että Suomen edustajana kansainvälisoikeudellisissa yhteyksissä on parlamentarismin periaatteeseen nojaava hallitus.

Perustuslakisopimuksessa erityisesti subsidiariteettiperiaatteen toimeenpanon valvontajärjestelmä ja alueiden komitean rooli nostivat esille kysymyksen alueellisten ja paikallisten yksiköiden suorista EU-tason vaikutusmahdollisuuksista. Perustuslakisopimuksen teksti edustaa tässä suhteessa 'jäsenvaltiokeskeistä' mallia jättäessään mahdollisen alueellisten parlamenttien kuulemisen jäsenmaiden parlamenttien tehtäväksi. Kompromissina alueiden suuntaan alueiden neuvostolle annetaan kuitenkin kanneoikeus EU-tuomioistuimeen sen lausuntotoimivaltaan kuuluvien säännösten subsidiariteettivalvontakysymyksissä. Ratkaisu ei kuitenkaan tyydyttänyt monia vahvoja alueita (vrt. Ahvenanmaa) siitäkään syystä, että alueiden komitean kykyyn edustaa eurooppalaisten

alueiden kirjoa kohdistuu nykyisellään huomattavaa kritiikkiä. Alueiden roolia koskeviin sopimusmääräyksiin - taikka näitä asioita koskeviin EU-tasoiisiin poliittisiin käytäntöihin -kytkeytyy muutospainetta, jotka voivat jatkossa olla merkityksellisiä myös Suomelle.

Julkiset hyvinvointipalvelut

Hallintovaliokunta edellytti perustuslakisopimusta aiemmin käsitellessään, että päätöksenteko julkisten hyvinvointipalveluiden tuottamista koskeva päätöksenteko säilytetään jäsenvaltioiden toimivallan piirissä ja estetään unionin kauppapoliittisen toimivallan laajentumisen heijastusvaikutukset siihen. Perustuslakisopimuksen voi katsoa vastaavan tätä tavoitetta. Parhaiten se vastaa siihen olemalla kyseenalaistamatta nk- parallellismin periaatetta mitä tulee unionin sisäisten ja ulkoisten toimivaltojen väliseen suhteeseen. Näin ollen unionin kauppapoliittisen toimivallan yksityiskohtaisen sisällön on vastattava unionin sisäisissä asioissa vallitsevaa toimivallanjakoa. Unionin kauppapoliittinen toimivalta ei näin ollen voi koskea kysymyksiä, joissa unionille ei ole luovutettu sisäistä toimivaltaa. Sopimukseen liitetty erityinen 'suojalauseke'. Se edellyttää yksimielistä päätöksentekoa ministerineuvostossa tiettyjen unionin neuvottelemien kansainvälisten sopimusten yhteydessä. Näihin luetaan myös sosiaali-, koulutus- ja terveyspalvelulta koskevat sopimukset "silloin, kun tällaiset sopimukset voivat vakavasti haitata näiden palveluiden järjestämistä kansallisella tasolla ja estää jäsenvaltioita toteuttamasta vastuutaan niiden tuottamisessa ". Poikkeukseen vetoavan jäsenmaan on mahdollista saattaa asia EY-tuomioistuimen ratkaistavaksi.

Lopuksi

EU:n perustuslakisopimus on kohdannut kritiikkiä monessa jäsenmaassa siihen liitetyn mielikuvan johdosta. Sopimuksen uskotaan muuttavan EU:n toimivaltoja paljon enemmän kuin mitä se tosiasiassa tekee. Sopimuksen kokonaisvaltaisoin muutos liittyy unionin oikeusjärjestelmän selkeyttämiseen: tätä muutosta kohtaan ei keskustelussa juuri ole esitetty kritiikkiä. Jos sopimus jää toteutumatta kokonaisuutena, todennäköisyys tämän unionia selkeyttävän ja demokratisoivan muutoksen toteutumatta jäämisestä on suuri.

19.9.2006

HE 67/2006 vp

Hallintovaliokunta
Eduskunta

LAUSUNTO EU:N PERUSTUSLAKISOPIMUKSESTA

Palkansaajajärjestö Pardia ry kiittää lausuntopyynnöstä ja ilmoittaa kunnioittaen, että se yhtyy palkansaajakeskusjärjestöjen sopimuksesta esittämiin näkökantoihin.

Näkökannat perusteluineen ovat liitteenä.

Puheenjohtaja Antti Palola

Neuvottelujohtaja Harri Siren

LIITE Keskusjärjestöjen kirje

3/HSn

Palkansaajajärjestö
Pardia ry
Löntagarorganisationen
Pardia rf
Ratamestarinkatu 11
Banmästargatan 11

00520 Helsinki
00520 Helsingfors
+358 75 324 7500
+358 75 324 7575

Sähköposti etukinEskkanimi@pardia.fi
0753247500 namn @0753247575 w.pardia.fi

Eduskunta

SAK:n, STTK:n ja AKA V An kanta valtioneuvoston selontekoon EU:n perustuslakisopimuksesta

1. Perustuslakisopimus tarvitaan

SAK, STTK ja AKA V A pitävät tärkeänä Euroopan unionin kehittämistä. Voimassa olevaan Nizzan perustamissopimukseen verrattuna on esitys perustuslakisopimukseksi selkeämpi, yksinkertaisempi ja tehokkaampi päätöksenteon näkökulmasta sekä sisällöltään parempi.

Perustuslakisopimuksen hyväksyminen edistäisi unionin toiminnan ohella unionin uskottavuutta sisäisissä ja myös globalisaation hallintaan liittyvissä kysymyksissä.

2. Perustuslakisopimus tasapainoinen kokonaisuus taloudellisten ja sosiaalisten seikkojen välillä

Perustuslakisopimuksen voi katsoa edistävän sosiaalista Eurooppaa, sillä se luo mahdollisuuksia luoda uusia ja entistä parempia työpaikkoja. Unionin taloudellista toimintaa ja työpaikkojen luomista voidaan vahvistaa perustuslakiin tulleilla muutoksilla, jotka koskevat mm. kauppapolitiikkaa ja sisämarkkinoita.

Palkansaajajärjestöt painottavat, että perusoikeusasiakirjan sisällyttäminen perustuslakisopimukseen ja asiakirjan tulo oikeudellisesti sitovaksi edistää palkansaajille keskeisiä oikeuksia. Työmarkkinajärjestöjen asemaja niiden sopimus- sekä neuvotteluoikeudet vahvistetaan. Perustuslakisopimuksessa ei ole merkittävää epätasapainoa taloudellisten ja toisaalta sosiaalisen seikkojen tai kestävä kehityksen edistämisen välillä.

3. Perustuslakisopimus tulisi saada voimaan

Suomen tulee hyväksyä perustuslakisopimus ja edistää sen voimaan saamista. Yli puolet unionin jäsenmaista on ratifioinut sopimuksen ja myös kesäkuussa 2005 alkaneen pohdintataulun aikana on tätä tapahtunut. Suomen tulee EU:n tulevana puheenjohtajamaana edistää perustuslakisopimuksen voimaan tuloa.

Perustuslakisopimus ei ole täydellinen kokonaisuus. Se on sovitteluratkaisu konventin ja 25 jäsenmaan työn tuloksena. Sen merkittävimpiä puutteita voidaan pitää määräänemistöpäätöksenteon liian vahaista lisäämistä nykytilanteeseen verrattuna. Edelleen liian monissa kysymyksissä vaaditaan neuvoston täyttä yksimielisyyttä -esimerkiksi monet työelämän asiat ja verotus. Tämä merkitsee usein tehotonta päätöksentekoa, monimutkaisia ratkaisuja sekä unionin toiminnan hitautta. Myös talous- ja rahapolitiikan yhteistyötä olisi voitu tiivistää nykyisestä.

Tästä huolimatta perustuslakisopimus tuo selvää edistystä. Unionin toimintaa on parannettu ennenkin askel askeleelta ja perustuslakisopimus jatkaa tällä linjalla. Käsittelyssä olevaa perustuslakisopimusta voidaan myöhemmin parantaa.

4. Perustuslakisopimus tulee säilyttää kokonaisena

Perustuslakisopimus on hyväksytty konventissa ja hallitusten välisessä konferenssissa kokonaisuutena, jossa monen neuvotteluosapuolen edut ja tavoitteet yhtyvät. Yhden tai useampien osien pois jättäminen rikkoisi tämän kokonaisuuden. Perustuslakisopimuksen avaaminen johtaisi myös vaikeisiin neuvotteluihin, mitkä osat siitä poistetaan, mitkä tavalla tai mitä siihen pitäisi mahdollisesti lisätä. Tämä voisi kestää vuosia ilman mitään varmuutta tuloksista. Todennäköisesti tilanne vain vaikeutuisi.

Nykyiseen perustamissopimukseen tarvitaan niin päätöksentekoa kuin itse asiasisältö ja koskevia muutoksia (eri politiikanlohkot, perusoikeusasiakirja). Mitkään osaratkaisut eivät ole hyväksyttävissä. Perustuslakiuudistuksen työstäminen esimerkiksi siihen, että vain päätöksentekoa koskevat

muutokset tulisivat voimaan on täysin hylättävä vaihtoehto.

JHL

13.9.2006

Eduskunta
Hallintovaliokunta

00102 EDUSKUNTA

Asia:
laiksi sen

HE 67/2006 vp Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja

lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Pyydettynä lausuntonaan Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry ilmoittaa, että tässä vaiheessa liitolla ei ole lausuttavaa asiasta HE 67/2006 vp.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry

Tuire Santamäki-Vuori
puheenjohtaja

Heikki Kehälinna
toimialajohtaja

JHL - Julkisten ja hyvinvointialojen liitto | Sörnälsten rantatie (Sörnas strandväg) 23,00500 Helsinki, PL/Pb 101,00531
Helsinki JHL - Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena | Puh/Tfn 010 770 31, Telefax 010 7703 330

www.jhl.fi

Office

Saapunut posti: HE67/2006

Lähettäjä: **Nieminen Markku**
Vastaanottaja: **HaV**
Lähetetty: 31.8.2006 9:50

JUKO ry ilmoittaa, ettei sillä ole HE 67/2006 vp Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä tehtävän päätöksen johdosta lausuttavaa.

Markku Nieminen
neuvottelupäällikkö JUKO
ry
Rautatieväylänkatu 6
00520 Helsinki 0400-
601162

HavP $\sim = hW3cobvf / A 3 ^ \wedge$

*fini 13.10.2006
nimet listan mukaan
— Puijo*

**HALLINTOVALIOKUNNAN LAUSUNTO
/2006 vp**

Hallituksen esitys Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Ulkoasiainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Ulkoasiainvaliokunta on 8 päivänä kesäkuuta lähettänyt hallituksen esityksen Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta (HE 67/2006 vp) hallintovaliokunnalle lausunnon antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ulkoasiainneuvos Ora Meres-Wuori, ulkoasiainministeriö
- EU-asiantuntija Kaisa Männistö, valtioneuvoston kanslia
- lainsäädäntöneuvos Laura Yli-Vakkuri, sisäasiainministeriö
- hallitusneuvos Liisa Heinonen, työministeriö _

johtaja Keijo Sahrman, Suosien Kuntaliitto

- professori Tuomas Ojanen
- dosentti, johtaja Teija Tiilikainen.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

Teamware

- oikeusministeriö
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- Palkansaajajärjestö Pardia ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Roomassa lokakuussa 2004 tehdyn sopimuksen Euroopan perustuslaista ja sen voimaansaattamislain. Sopimukseen liittyy 36 pöytäkirjaa, kaksi liitettä sekä päätösasiakirja ja 30 julistusta. Liitteet ja pöytäkirjat ovat erottamaton osa sopimusta.

Sopimus Euroopan perustuslaista on Euroopan unionin jäsenvaltioiden välinen kansainvälinen sopimus. Uusi yhtenäinen perustuslakisopimus korvaa eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta voimassa olevat sopimukset, joihin Euroopan unioni perustuu. Uuteen sopimukseen perustuva Euroopan unioni on oikeudellisesti ja poliittisesti olemassa olevan Euroopan unionin seuraaja. Sopimuksella yhdistetään Euroopan yhteisö ja Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella perustettu unioni yhdeksi, yhtenäiseksi oikeushenkilöksi. Kokonaisuudistuksen keskeisiä tavoitteita ovat perussopimusten selkeyttäminen ja yksinkertaistaminen, unionin toiminnan tehostaminen ja unionin tuominen lähemmäksi kansalaisia.

Perustuslakisopimuksen johdannossa kuvataan Euroopan kehitykselle keskeisiä arvoja, päämääriä ja vaikuttimia. Sopimuksen ensimmäisessä osassa määritellään yleisellä tasolla unionin luonne ja sen toimintaa koskevat keskeiset periaatteet. Sopimuksen toisen osan muodostaa Euroopan unionin perusoikeuskirja. Sopimuksen kolmanteen osaan sisältyvät yksityiskohtaiset määräykset unionin politiikoista ja toiminnasta. Sopimuksen neljäs osa sisältää yleiset määräykset ja loppumääräykset. Merkittävä osa uuden sopimuksen määräyksistä vastaa sisällöltään unionin nykyisten perussopimusten määräyksiä.

Perustuslakisopimuksen alussa mainittujen unionin arvojen luettelo on aiempaa kattavampi. Arvoilla korostetaan unionin luonnetta arvoyhteisönä. Sopimuksella vahvistetaan unionin perus- ja ihmisoikeuslottuvuutta muun muassa siirtämällä perusoikeuskirja unionin perussopimukseen ja mahdollistamalla unionin liittymisen Euroopan ihmisoikeussopimukseen.

Kokonaisuudistuksella pyritään saattamaan unionin toimielinjärjestelmä ajan tasalle ja kehittämään unionin toimintakykyä, avoimuutta ja kansanvaltaisuutta. Perustus-lakisopimuksella korvataan nykyinen jäsenvaltioiden painotettuihin ääniin perustuva neuvoston määräänemmistö päätöksenteon järjestelmä niin sanotulla kaksoisenemmistöön perustuvalla järjestelmällä. Euroopan komission jäsenten määrää supistetaan siirtymäkauden jälkeen siten, että siinä on kerrallaan yksi kansalainen kahdesta kolmasosasta jäsenvaltioita yhden kolmasosan jäsenvaltioita ollessa kullakin hetkellä komission ulkopuolella.

Perustuslakisopimuksella vahvistetaan unionin annetun toimivallan periaatetta: toimivalta, jota perustuslaissa ei ole annettu unionille, kuuluu jäsenvaltioille. Unionin toimivaltaa täsmennetään ja selkeytetään muutoinkin. Unionin toimivallan alaa muutetaan lisäämällä siihen joitakin uusia politiikka-aloja ja kehittämällä edelleen nykyisiä toimivaltuuksia.

Eesitykseen sisältyy ehdotus laiksi Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lailla kumotaan Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annettu laki, Amsterdamin ja Nizzan sopimusten voimaansaattamislait sekä vuoden 2003 laajentumissopimuksen voimaansaattamislaki. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti Euroopan perustuslaista tehdyn sopimuksen kanssa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT *Perustelut*

Hallintovaliokunta on aikaisemmin käsitellyt Euroopan unionin perustuslaillista sopimusta, jäljempänä perustuslakisopimus, oman toimialansa näkökulmasta valtioneuvoston selonteon johdosta antamassaan lausunnossa HaVL 7/2006 vp — VN S 6/2005 vp. Valiokunta uudistaa lausunnossaan esittämänsä.

Hallintovaliokunta tarkasteli mainitussa lausunnossaan etenkin oikeus- ja sisäasioihin, kuntien ja alueiden asemaan, alue- ja rakennepolitiikkaan sekä avoimuuteen ja hyvään hallintoon liittyviä näkökohtia. Valiokunta piti perustuslakisopimusta tarpeellisena parannuksena unionin nykyisiin perussopimuksiin verrattuna. Kokonaisarviona valiokunta katsoi, että perustuslakisopimus tarjoaisi eri näkökohdat huomioon ottaen tasapainoisen ja Suomen kannalta hyväksyttävän kokonaisuuden,

Teamware

joka vahvistaisi Euroopan unionin toiminta- ja päätöksentekokykyä tulevaisuuden haasteisiin vastaamiseksi.

Hallituksen esityksessä on tehty selkoa perustuslakisopimuksen sisällöstä, Suomen neuvottelutavoitteista ja vaikutuksista Suomen kannalta. Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella ja viitaten valtioneuvoston selonteosta antamaansa lausuntoon hallintovaliokunta toteaa, että hallituksen esitys Euroopan unionin perustuslaista tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta on valiokunnan toimialaan kuuluvilta osin hyväksyttävissä.

Lausunto

Lausuntonaan hallintovaliokunta esittää,

että ulkoasiainvaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.